

Yù Mekaruá nga Túrâ ni Eduru

Yù Meyannung sawe Mekaruá nga Túrâ ni Eduru

Yawe yù mekaruá nga túrâ ni Eduru sù ira ngámin nga manguruk kâ Apu Kesu, á kagian na nira ta mappalán ira sù ira mattá-ábbilinán áнна yù ira áppè pípiá nga umay mangituddu ta tanakuán nga ari yù kuruk nga bilin ni Namarò, tapè ari ira melogò nga mangnguá ta narákè.

Á kagian na gapay yù itabbák da sù ira nga makkagi ta ari manoli si Apu Kesu, ta kukurugán nga manoli sangaw nu duttál yù ággaw nga sinullà ni Namarò, ngam ipappánná ni Namarò lâ nga iddagán yù pabbabáwi ra ta liwâ da nayù ira maporián nga umay mangikatalà kuna, tapè mesipà ira gapay kuna.

Yù Mayán nayù Túrâ

Yù Paddios ni Eduru áнна yù Pakimállà na (1:1-2)

Yù Ipakuá ni Namarò sù ira Manguruk kuna (1:3-15)

Yù Karáyo ni Apu Kesu Kiristu (1:16-21)

Yù Pamagikáru ni Namarò sù ira Mangituddu ta Siri (2:1-22)

Kuruk nga Manoli sangaw si Apu Kesu Kiristu (3:1-18)

1 ¹Sikán si Eduru, nga aripan ni Apu Kesu Kiristu, nga sinullá na ta umay mangilayalayâ sù bilin na. Á mattúrákà nikayu nga mangikatalà kâ Apu Kesu Kiristu, nga Yápu tam nga mangiyígù nittam, sikayu ngámin nga neddán ta ángngikatalà na nga negittá sù ángngikatalà mi, megapu sù katunung nayù Yápu tam. ²Á parè bì ta ikákkállà na kayu ni Namarò, áнна pagimammatan na yù nonò naw, tapè napiá yù ággigián naw áнна gawagawayán naw, megapu sù pakánnámmu naw kári Namarò kâ Apu Kesu Kiristu nga Yápu tam.

Yù Ipakuá ni Namarò sù ira Manguruk kuna

³Á megapu sù pakáwayyá ni Namarò, iniyawâ na nittam yù ngámin nga máwák tam, tapè makáwayyá ittam mamalurò sù ngámin nga napiá nga ipakuá na nittam. Á abbágán na ittam gapu ta ikatalà tam si Apu Kesu Kiristu nga Yápu tam, nga magágál nittam ta manguruk kuna, tapè

mesipà ittam sù karáyo na áнна yù kapiánán na. ⁴Á yáyù nga iniyawâ na nittam ni Namarò yù napiá nga initabbá na nittam, tapè mepaggittá yù nonò tam sù napiá nga nonò na, áнна ari ittam laguk makagumán nga mangnguá ta narákè nga kunnay ta akkuán nayù ira nga ari manguruk megapu sù narákè nga karagatád da.

⁵Á gapu ta makáwayyá si Namarò nga mangabbák nittam, malláppà ittam laguk nga mamalurò sù napiá nga ipakuá ni Namarò nittam, tapè mepasingan yù ángngikatalà tam kuna megapu sù napiá nga akka-akkuát tam. Á malláppà ittam nga magginná sù bilin ni Namarò, tapè malannapán yù kánnámmuát tam áнна ammu tam gapay yù mappíli sù napiá. ⁶Á yawe gapay yù akkuát tam. Gaggarát tam yù nonò tam, tapè arát tam nononotan yù narákè nga karagatán na baggi tam. Ta nu itulù tam yù nonò tam kê Namarò, mapasigaggà yù ángngikatalà tam kê Apu Kesu, á mangáppípiá laguk yù ákkiyápu tam kuna. ⁷Á nu napiá yù ákkiyápu tam kê Apu, ajjan yù awayyá tam gapay nga makkaká-ayâ áнна makkaká-iddù, sittam nga mawwawági megapu sù panguruk tam, á iddukat tam gapay yù ira ngámin nga ari paga manguruk. ⁸Á nu uputat tam yù kunnian nga napiá nga nonò tam áнна ággangnguá tam, á mepasingan ta napiá yù pabbalinán nayù ásserbi tam kê Apu Kesu Kiristu, megapu sù pakánnámmu tam áнна pakiyápu tam kuna. ⁹Ngam yù tolay nga ari mangupù sù napiá nga kunnian, kunnay ta buling, ta arán na kánnámmuán yù napiá nga ituddu ni Apu, áнна náttamán na yù pamakomá ni Namarò sù liwâ na.

¹⁰Á yáyù, kákkopuk ku, malláppà ittam laguk nga mamalurò sù ngámin nga napiá, tapè mepasingan ta kuruk nga piníli ni Namarò ittam, áнна inagálán na ittam ta mabbáli ittam ta tatole na. Ta nu uputat tam yù napiá nga ipakuá na nittam, ari ittam mekanâ sù ira nga mangnguá ta narákè, áнна arát tam bulubugá melingun yù ákkiyápu tam kê Apu Kesu. ¹¹Á ta kunnian, ari ittam mepasiránán, ta ayatán si Namarò nga mamaddulò nittam sangaw sù mannanáyun nga pammagurayán ni Apu Kesu Kiristu nga Yápu tam nga mangiyígù nittam.

¹²Á yáyù nga talákkurugak ku nga sigídá nga ipanonò nikayu ngámin dannian nga kinagì nikayu, mássiki nu ammu nawin gemma, áнна napasigaggà yù ángnguruk naw sù napiá nga kánnámmuán naw. ¹³Á napiá ta urè nu uputak ku nga ipanonò nikayu dannian ta keggâ nga matolay paga ta utun na dabbun. ¹⁴Ta ammù ta mabikakin matay, ta yáyù inipakánnámmu ni Apu Kesu Kiristu nikán. ¹⁵Á yáyù nga mattúrakà kunangan, á sangaw nu awánakin, ajjan yù awayyá naw nga manonò yù ngámin nga inituddù nga meyanung sù panguruk tam.

Yù Karáyo ni Apu Kesu Kiristu

¹⁶Á sikami nga kapulupulù na ngaw ni Apu Kesu Kiristu, inipakánnámmu mi nikayu yù pakáwayyá na áнна yù panoli na sangaw

ta dabbuno. Á yù inipakánnámmu mi, ari gemma bídá nga nonotam mi. Ngam kuruk nga nasingham mi lápay yù dalingárang na. ¹⁷Ta ajjan kami ngaw nga nepulù kâ Apu Kesu ta keggá na ta utun na puddul, ta pangipalappâ nayù Yáma na ta karáyo na áнна dalingárang na. Á nagubobuk yù ngárál ni Namarò nga naggapu ta lángì, á kinagi na, “Yawe yù Anâ ku, nga iddukak ku, á ayatánà kuna,” kun na. ¹⁸Á naginná mi yù kinagi nayù ngárál nga naggapu ta lángì, ta ajjan kami nga nepulù kuna sù utun nayù mangilin nga puddul.^a

¹⁹Á gapu ta pakasingam mi sù dalingárang na áнна pakaginná mi sù ngárál ni Ammò Namarò, á yáyù nga napasigaggà yù ángnguruk mi ta kuruk yù bilin ni Namarò nga inipetúrá na sù ira ngaw ábbilinán na. Sù ngaw nga nabayák lage na minay si Apu Kesu nga neyanâ, á kinagi ra yù ánge na nga mammaguray. Á napiá nu tángngagan naw laguk yù bilin ni Namarò, tapè manawagán yù nonò naw. Ta yù bilin na yù kunnay ta isingan nga maggatang sù nakallà nga gián ta áddè ta alippánnawák. Á sangaw nu umay si Apu Kesu, aggina yù mamannawák ta nonò naw, nga kunnay ta yù darámmagan nga luttuák ta alippánnawák. ²⁰Á yawe laguk yù mapolu nga kánnámmuán naw. Awán ta tolay nga makánnámmu sù kebalinán nayù bilin ni Namarò nga iniyubobuk nayù ira ábbilinán na, nu awán ta ángngabbák ni Namarò kuna. ²¹Á awán bulubugá ta tolay nga makalabbun sù ari paga nesimmu. Á awán ta ábbilinán nga ninonò na lápay yù bilin na. Ngam yù Mangilin nga Ikararuá ni Namarò, inipakánnámmu na sù ira ábbilinán ni Namarò yù bilin na nga iniyubobuk da.

Yù Pamagikáru ni Namarò sù ira Mangituddu ta Siri

2 ¹Á sù ngaw nga nabayák, jimittál gapay yù ira áppè ábbilinán nga arán na jinok ni Namarò. Á kunnian gapay sangaw, duttál nikayu yù ira tatolay nga makkagi ta aggira yù ábbilinán ni Namarò, ngam ari kuruk, ta massirisiri ira. Á ituddu ra yù ari kuruk, tapè dalárad da yù ángnguruk naw kâ Apu. Á panakitád da si Apu Kesu Kiristu nga Yápu ra nga nagikáru ta liwâ da. Ngam ikáddagâ lâ sangaw yù pamagikáru ni Namarò nira. ²Á aru yù ira kábulun naw nga manguruk sù ira massiri, áнна párigád da yù narákè nga ággangnguá ra. Á gapu ta masingan nayù ira káruán nga tatolay ta narákè yù akkuán nayù ira kábulun naw nga makkagi ta si Apu yù tuttulad da, á iluddè nayù ira káruán yù bilin nga meyanung kâ Apu, ta kagiad da garè ta yáyù gapu nayù narákè nga ággangnguá ra. ³Á gapu ta mukkuk ira ta kuártu, aru yù siri nga ituddu ra, tapè ilogò da kayu áнна pagganánsiád da kayu. Ngam dán nga

^a 1:18 Ta meyanung sù kesimmu na, bibbiram mu Mattiu 17:1-9; Markus 9:2-10; Lukas 9:28-36

naparán yù pamagikáru ni Namarò nira, ta ammu na ngámin yù akka-akkuád da, á pagikaruan na ira sangaw nu duttál yù pamanunnù na nira.

⁴Á ammu tam ta kuruk nga mapalurò yù pamagikáru ni Namarò sù ira nga mangnguá ta narákè, ta mássiki yù ira ngaw daroban ni Namarò ta lángì nga nalliwâ, arán na ira inikállà, ta inipetabbà na ira sù nálaram nga abbù ta gián na impiernu, á napukù ira tán, sù nakallà nga gián, nga magiddak sù pangukum na nira.

⁵Á kunnian gapay sù ira ngaw tatolay nga namotu kê Namarò ta keggá ra ngaw di Lákay Noe, ta arán na ira inikállà ni Namarò gapay. Ta jinok ni Namarò yù urán, á nagurán ta appátapulu nga ággaw, á nalítu yù ngámin nga dabbuno, á natay yù ira ngámin nga minálliwâ. Ngam si Noe, lage na kalítu na dabbuno, aggina yù nangilayalayâ sù kuruk nga bilin ni Apu Namarò. Á si Noe lâ áнна yù ira pitu nga kábulun na yù iniyígù ni Namarò.

⁶Á arán na inikállà ni Namarò yù ngaw ira darakal nga ili na Sodoma áнна Gomorra. Sinuggi ni Namarò yù ira ili ta pamagikáru na sù ira ngaw tatolay nga naggián tán. Á natábbunán ira ta abu, tapè ipasingan ni Namarò yù ámmagikáru na sù ira mamotu kuna, nga mangigagángay nga mangnguá ta narákè. ⁷Ngam si Lot, nga nakipaggián sù ira taga Sodoma áнна taga Gomorra, inilillì ni Namarò ta pamagikáru na sù ira kelián na, gapu ta napiá nga tolay si Lot, nga nalurâ sù narákè nga kingnguá nayù ira kelián na, áнна yù pamotu ra kê Namarò áнна yù jikkù nga ággangnguá ra. ⁸Ta napiá nga tolay si Lot, á ta pakipaggián na sù ira taga Sodoma áнна taga Gomorra, á nabagabagal ta kággággaw megapu sù nasingan na áнна naginná na nga narákè nga kingnguá nayù ira kelián na.

⁹Á gapu ta pangiyígù ni Namarò kári Noe áнна yù pangiyígù na gapay ngaw kári Lot, á mepasingan ta makáwayyá si Namarò nga mangabbák, á iyígù na yù ira tatolay nga manguruk kuna nu marigirigâ ira. Á mepasingan gapay ta makáwayyá si Namarò nga mamukù áнна mamagikáru sù ira narákè, ádde ta duttál yù pangukum na nira. ¹⁰Á nepatalugáring sù ira nga ari bulubugá nga makáppak ta narákè, áнна yù ira nga mangiluddè sù makáwayyá nga mammaguray nira, á mappanâ yù pamagikáru ni Namarò nira.

Á yù ira áppè ábbilinán nga mangituddu ta ari kuruk, mappeggung ira áнна ari ira maganássing, á pakkakagiád da yù ira makáwayyá nga maddalingaráng nga maggián ta lángì. ¹¹Ngam yù ira daroban ni Namarò, mássiki nu masikan áнна makáwayyá ira ánnè sù ira áppè ábbilinán nga makkakagi nira, á arád da ira pakkakagián ta arubáng ni Namarò.

¹²Á yawe ira mattá-ábbilinán nga mangituddu sù ari kuruk, akkuád da lâ yù narákè nga negagángay nira, áнна uyu-uyawad da yù arád da

kánnámmuán. Meyárik ira ta simaron nga ayám nga awán ta nonò na, nga masikuatán sangaw. Á mapapátay ira gapay nga kunnay ta simaron nga ayám. ¹³Á iyangngà da laguk yù bálà nayù narákè nga kingnguá ra.

Danniaw ira nga mangilogò, ipagayáyâ da yù narákè nga akkuád da nga arád da kakáppak, mássiki nu ággaw. Á nu umay ira mepaggagammung nikayu nga mepakkákán, mepasiránán kayu megapu sù narákè nga akkuád da áнна ibuyubuyá ra. ¹⁴Á awán ta nonotad da nu ari lâ yù ira bábbay nga masingad da, nga karagatád da ira karallawan, ta ari ira bulubugá makáppak. Á makikopun ira sù ira nga makapi yù ángnguruk da, tapè makagumán ira nga mepulù nira nga mekanakanâ nga mangnguá ta narákè. Á kitakikkì ira nga kitokkuk. Ngam dán nga naparán yù pamagikáru ni Namarò nira!

¹⁵Á mássiki nu ammu ra ngaw yù kuruk nga bilin ni Namarò, á nekáttuay ira sù napiá nga netuddu nira, á nagawáwán ira. Pinárigád da yù kingnguá nayù ngaw ábbilinán ni Namarò, nga si Balam nga anâ ni Biyor. Kinaragatán ni Balam yù kuártu nga iyawâ na patul kuna nu akkuán na yù narákè. ¹⁶Ngam jinok ni Namarò yù umay maggammá kê Balam. Ta yù ayám na nga dongki nga nakkabayuán na, aggina yù naggammá kuna. Nagubobuk yù dongki ta ngárál na tolay, á gimmá na si Balam sù kaloku na.

¹⁷Á yù ira áppè ábbilinán, meyárik ira ta wek nga nábbatán, ta awán ta napiá nga naggapu nira. Á mattá-iki-ikáyâ ira gapay, nga kunnay ta angà nga ipayapayák na paddák. Á dán nga naparán yù paggianád da nga pinarán ni Namarò sù kakallatán nga gián. ¹⁸Á kitabángák ira nga mappeddaráyaw, ngam ubobugad da lâ yù awán ta serbi na. Á megapu sù negagángay nga karagatád da, yáyù nga kagumánad da ta mepulù nira yù ira bagu nga manguruk nga mággè ari melilli sù narákè nga akkuád da, tapè toliad da yù nilikuránád da. ¹⁹Ta itabbá ra nira ta arád da máwák nga manuppál sù tunung, ngam ajjan yù awayyá ra nga akkuán yù maguray lâ nga ikáyâ da, gapu ta kunnay ta mapalubbáng ira. Ngam yù ira nga mangituddu ta kunnian, aggira yù kunnay ta aripan, gapu ta pakiaripanád da yù narákè nga karagatád da nga makapatulù nira, á awán ta awayyá ra nga mapplí sù napiá.

²⁰Á yù tolay nga mangikatalà kê Apu Kesu Kiristu nga mangiyígù nittam, nallikuránán nen yù narákè nga ággangnguá na. Á ta ángngarigán, nu tolian na galâ sangaw yù narákè nga ággangnguá na, á nappaná laguk yù narákè nga akkuán na ánnè sù napolu nga ággián na lage na nangikatalà, gapu ta kánnámmuán na yù napiá, ngam sinoli na yù narákè. ²¹Á más napiá nakuan nu arán na narámak yù napiá nga ituddu ni Apu Kesu Kiristu, ánnè ta pallikuránán na yù mangilin nga taddán ni Namarò nga nepakánnámmu kuna. ²²Á yù tolay nga kunnian yù akkuán na, aggina yù keyarigán nayù kuruk nga dán nga nakagi, nga kun na,

“Yù itu nga magutá, tolian na nga kanan yù iniyutá na.
Á kunnay gapay sù bábi nga narigù, nga mattoli nga umay
mallúráng ta lupè.”^b

Kuruk nga Manoli sangaw si Apu Kesu Kiristu

3 ¹Kákkopuk ku, nga iddukak ku, yawe yù mekaruá nga túrâ ku nikayu. Á kunnay sù napolu nga initúrâ ku, ipanonò ku nikayu mángin yù meyannung sù napiá nga ammu nawin, tapè nonotan naw lâ yù napiá. ²Á ikáyâ ku ta arán naw káttamán yù kinagi ra ngaw nayù ira ábbilínán ni Namarò. Á nonotan naw gapay yù taddán nayù Yápu tam nga mangiyígù nittam, nga inipakánnámmu ra nikayu nayù ira olu nga minángngilayalayâ nga sinullà na.

³Á yawe yù mapolu nga máwák naw nga kánnámmuán. Nu maddaggunin yù panguriánán na ággaw, duttál yù ira tatolay nga tumuttul ta narákè nga karagatán na baggi ra. Á uyu-uyawad da sikayu nga manguruk kê Apu. ⁴Á arád da kurugan yù initabbá ni Namarò nga panoli ni Apu Kesu. Á panguyo ra nikayu, á kud da, “Iso gián ni Kesu Kiristu? Arán na panò ngaw initabbá ta manoli sangaw? Ngam ari paga nappasingan! Á natayin yù ira ngaw naggaká nittam, ngam ari napatalián yù ággigián na dabbuno ta áddè ngaw ta kaparò na ta áddè kunangane!” kud da. ⁵Á yáyù kagiad da gapu ta panakitád da yù pakáwayyá ni Namarò, á arád da nonotan yù pinalurò na ngaw ni Namarò megapu lâ sù pagubobuk na. Ta gári, lage na o-olu nga ággaw, nagubobuk si Namarò, á pinarò na yù lángì. Á pidde na yù dabbuno megapu sù danum, ta pinalattuák na yù dabbun nga naggapu ta danum megapu sù pagubobuk na. ⁶Á pamanunnù na ngaw ni Namarò sù ira ngaw tatolay, nagubobuk má, á inipalítù na yù danum ta dabbuno. Á natay yù ira ngaw tatolay sù kalítù na dabbuno.

⁷Á megapu sù panaddán ni Namarò, aijan paga yù lángì áнна yù dabbuno, nga maggián nga magiddak áddè ta katuggi ra sangaw. Ta kinagi ni Namarò ta matuggi yù lángì áнна yù dabbuno sangaw nu duttál yù pamanunnù na áнна pangukum na sù ira tatolay nga ari makimoray kuna.

⁸Á sikayu nga kákkopuk ku nga iddukak ku, arán naw káttamán yawe nga ipanonò ku nikayu. Tangággaw yù kunnay ta maribu nga dagun ta panagenà ni Namarò, áнна maribu nga dagun yù kunnay ta tangággaw. ⁹Á aijan yù ira manguyaw, nga kagiad da ta pinaguráyán ni Apu Kesu yù initabbá na, gapu ta nabayágin, á ari paga nanoli. Ngam ari gemma kuruk nga nabayák si Apu nga mamalurò sù initabbá na. Ngam ipappánná na, gapu ta arán na ikáyâ ta magikáru yù mássiki tádday ta

^b 2:22 Proberbio 26:11

impiernu, gapu ta ikáyâ na lâ ta mabbabáwi yù ira ngámin nga tatolay ta liwiliwâ da, tapè meyígù ira.

¹⁰Ngam kuruk nga manoli si Apu Kesu. Á ikáddagâ lâ yù panoli na, nga kunnay ta dattál nayù makkokò. Á lummà yù lángì sù api, nga megiddán ta kitasikan nga gurù. Á malunák sù api áнна lummà yù ngámin nga ajjan ta lángì. Á megiddán gapay yù katuggi nayù dabbuno áнна ngámin nga egga kuna.

¹¹Á gapu ta kunnian yù pagáddekán na ággaw áнна yù lammà na ngámin nga masingat tam, á anni laguk yù akkuát tam nakuan? Máwák nga pakimorayát tam si Apu Namarò, áнна akkuát tam lâ yù napiá nga ipakuá na nittam. ¹²Á magiddak ittam nga mapattù nga makkaragâ sù ággaw nga panoli ni Apu. Á malláppà ittam nga mamalurò ta ngámin nga ipakuá na nittam, tapè mabi lâ nga manoli. Ta sangaw nu duttál yù ággaw nga panoli na, maggatang yù lángì áнна malunák, á matuggi ta api yù ngámin. ¹³Ngam arát tam ikássing yù ággaw nga panoli na, ta iddanamát tam yù initabbá ni Namarò nittam, nga bagu nga lángì áнна bagu nga dabbun nga kesipátát tam. Á matunung áнна mapiá yù ngámin nga maggián tán, ta awán bulubugá ta jikkù onu narákè tán.

¹⁴Á kákkopuk ku, nga iddukak ku, gapu ta magiddak ittam sù panoli nayù Yápu tam, á malláppà kayu laguk nga mangnguá lâ sù napiá, marakè mepasiránán kayu ta arubáng na sangaw nu lubbè, nu maratang na kayu nga malliwâ. Akkuán naw laguk yù napiá, tapè mapiá yù ággián naw áнна magimammà yù nonò naw. ¹⁵Á nonotan naw yaw, ta ipappánná na bì ni Apu yù ánge na, gapu ta ikáyâ na nu ajjan paga yù awayyá nayù ira tatolay nga mabbabáwi ta liwiliwâ da, tapè meyígù ira. Á si Pablo, nga wagi tam nga iddukat tam, kunnian gapay yù kinagi na sù túrâ na nikayu, ta yáyù yù kuruk nga inipakánnámmu ni Namarò gapay kuna. ¹⁶Á sù ira ngámin nga túrâ ni Pablo, kinagi na yù meyanung sù panoli ni Apu. Á marigâ nga mánnámmuán yù káruán nga kinagi ni Pablo. Á yù ira tatolay nga ari makánnámmu sù kuruk nga bilin ni Namarò, nga mabbábáng sù ángnguruk da, pataliád da garè yù kuruk nga kebalinán nayù ituddu ni Pablo, nga kunnay ta panáli ra gapay sù ira káruán nga inipetúrâ ni Namarò. Á mekanakanâ ira sù pamagikáru ni Namarò megapu sù akkuád da.

¹⁷Á sikayu nga kákkopuk ku nga iddukak ku, ammu nawin ta ajjan yù ira mangituddu, nga ari kuruk yù ituddu ra. Á mappalán kayu laguk nira. Ari kayu metádday nira, marakè mekátuay kayu sù napiá nga ángnguruk naw, á mabbábáng kayu ta meyanung sù ággián naw kê Namarò. ¹⁸Uputan naw lâ yù ákkiyápu naw kê Apu Kesu Kiristu nga Yápu tam nga Mangiyígù nittam, tapè malannapán yù kánnámmuán naw nga meyanung sù pangikállà na nikayu. Dayáwat tam si Apu Kesu kunangan, á parè bì ta meparáyaw ta áddè ta áddè! Ammán!